

Ontmoeting in Den Haag

Op 25 mei trof Witsl het oefenterrein aan zoals verwacht. De opengereden zandpaden hadden een onregelmatig mozaïek doen ontstaan. Onder de paarse sterrenhemel leek de heide een enorm chocoladetablet, dat met een doffe klap was neergeploft en in tientallen stukken lag te wachten op wat er zou komen. De witte verpakking scheen tussen de brokken door.

De jeneverbessen stonden er nog, en de grove dennen en de fijnsparren. Langs de randen van het perceel gingen de waarschuwingsborden al half schuil achter het nieuwe blad van lijsterbessen en esdoorns. De open witte zandvlakten herinnerden hem aan zijn acties van vorig jaar.

Witsl had zich eigenlijk weinig rust gegund. Direct na aankomst had hij enkele controles gedaan. De autoweg was er. De verouderde barakken en de kapotgeschoten ruïnes stonden nog op dezelfde plekken. Het geluid van de ruisende bomen klonk als elk jaar. Het rook als al die vorige keren.

“Verdraaid nog an toe”, het was hem weer gelukt. Daar vloog zijn eerste houtsnip van dit jaar. Vleermuizen!

Straks zou de zon op komen. Dan zou je de weg in de verte gaan horen. En wat later kwamen de fietsers, de scholieren, de vliegtuigstrepen aan de blauwe hemel, de honden. Witsl zou ze allemaal niet zo definiëren.

Achteraf gezien was het deze keer een mislukking geweest. Hij had nog zo zijn best gedaan. Dan baal je echt dat het er niet uit komt. En je vraagt je af waar het dan ineens aan kan liggen. Fysiek was hij top, beter kon bijna niet. Tijdens zijn winterkamp was hij weinig ongemakken tegengekomen. Voeding was oké geweest. En psychisch was het ook allemaal van een leien dakje gegaan. Hij had in alle rust naar zijn topvorm kunnen werken. Had zelfs zijn piekmomenten helder voor ogen gehad.

Eind september begon Witsl in te zien dat het niks zou worden. Eigenlijk wist hij het half juli al, maar hij verdomde het te erkennen en wilde toen tegen beter weten in niet opgeven. Had hij dan verwacht dat er een wonder zou gebeuren? Dat er eind juli nog vrouwen zouden verschijnen? Wat had hij de pest in gehad. Elke avond weer die schemering. En dan weten dat het opnieuw zou gaan mislukken. Weer dat spel op de wagen met het nodige kabaal en vertoon. Ook machtsvertoon. Vooral machtsvertoon, geboren uit frustratie. Want waarom die anderen wel en hij niet. Juist hij niet. Desondanks heeft Witsl het allemaal anders ervaren.

Op 5 oktober besloot Witsl er een punt achter te zetten. ‘s Avonds zou hij terug gaan. Naar het Grote Water en over Het Brede Zand. Toen de eerste sterren aan de hemel zichtbaar werden vertrok hij. Dan maar zonder succes. Het kan niet altijd feest zijn. Boven IJmuiden ging het gelukkig goed. De Amsterdamse Waterleidingduinen zouden volgen. Eén van zijn favoriete trajecten. Meijendel was weer heerlijk, koele nachtlucht met weinig weerstand. Af en toe een insect.

Maar dan Den Haag. Aan de zuidwestrand van de stad doemden de Westlandse kassen op.

Godver, die lampen. Een zee van licht, die je als een vloedgolf uit de koers slaat. Steeds meer licht. Jaren geleden was het zijn grootvader daar ook overkomen. Ook die had zich geen raad geweten met de gloeiende muur die hem de stuipen op het lijf joeg. Opa had midden in de vuurzee als enige uitweg een landing op aarde gezien. Niet wetende waar hij terecht zou komen. In paniek was hij in een woonwijk verzeild geraakt en het enige groen wat hij toen kon vinden stond in een tuin, van mensen. Maar nergens een dikke tak te vinden waarop hij zich ongezien kon wanen. Opa is toen op de leuning van een houten tuinbank gaan liggen. Niemand die hem zag. Hij heeft daar een hele dag zo gezeten. ‘s Nachts is hij in de omgeving gaan foerageren. Vooral ook om van de stress af te

komen. Toen heeft hij nog een paar dagen op die leuning gebivakkeerd. Uiteindelijk is het hem toch gelukt Afrika te bereiken. Opa heeft die tuinbank gelukkig nooit als tuinbank ervaren.

Witsl raakte gedesoriënteerd als in een tollende narcose. Waar is de kustlijn, waar is de kustlijn? Ik zie niets meer.

Terug dan maar. Weg uit deze verblindende angst. Terug richting de stad.

Kijkduin schoof onder hem door toen er een politiehelikopter verscheen. De pompende rotorbladen en de stampende motor joegen Witsl naar beneden, de duinen in. In een onwennige ontsnappingsvlucht zocht hij laag glijdend over de duindoortoppen een geschikte landingsplaats. Dan maar hier. Een enigszins vertrouwd zandvlak met er omheen voldoende struweel om het gevaar af te wachten. Straks zou het dag worden.

Zaterdag 6 oktober 2018. Om 06:45 stap ik uit de auto. Het is nog donker. De herfst zit nog steeds niet echt in de lucht. Nog geen rottend blad. De buurt slaapt nog. Het is bijna zwoel. Een stenen Oehoe kijkt me vanaf een balkon aan.

Verderop zie ik Filter aankomen. Zoals altijd zet hij zijn motor in de middenberm op de standaard. Hij klikt een slot om zijn voorwiel en verbindt dat met een oranje spiraal aan zijn stuur. Van Grienden blijkt er ook al te zijn. Die heeft in zijn auto zitten wachten. Met ons drieën lopen we het eerste stuk omhoog naar de top van de telpost.

-De kans zit er zomaar in dat we een nachtzwaluw gaan zien straks.

We slaan rechtsaf, waar het pad iets naar beneden glooit.

-Ik geloof, dat dat hier voor het laatst in de tachtiger jaren is gebeurd.

-Maar waarom niet? Die beesten zitten op Vlieland, de duinen van Noord-Holland.

We gaan linksaf, steil omhoog. Banjerend door een dikke laag zand op het ondergestoven pad, proberen we de dertig meter hoogteverschil te overbruggen. Vanwege wat ademgebrek wordt er even niets gezegd. Het is zaterdag, de stad is nog stil. Ver aan de oostelijke horizon, lijkt het silhouet van de residentie als uit zwart karton geknipt. Je weet dat de zon daar ergens achter wacht op het eerste licht.

We buigen scherp naar rechts, het laatste stukje pad. Onderaan de betonnen trap is het nog maar zeven onregelmatige treden naar de top. Rugzakken ploffen op de bankjes, statieven glijden uit hun sluiting, tikkers worden tevoorschijn gehaald, geluidsrecorders verdwijnen in bekertjes op strategische plekken langs de helling; de app wordt geactiveerd.

We waren de eersten. Maar binnen een mum van tijd zijn ook Sjef, Stier, Dok, Scherp en anderen daar. Als bij de finish van een bergetappe in de Tour de France zijn ze kort na elkaar boven gekomen. We weten allemaal dat het vandaag goed wordt: zuidoost 3, 10-15°C, misschien 17, half bewolkt, oktober.

Dan toch maar eerst koffie. Heel ver weg al het trieste gehuil van een eerste-hulpdienst met zwaailicht en sirene. Het zuigende geluid van een thermoskandop. Het gekraak van een cellofaantje en een crackertje. Eigenlijk nog niets te beleven. Het is nog te donker. Tijd voor wat grappen en grollen. Niet wetende wat er zich onderaan de helling ophoudt.

-Hé joh, was je weer de eerste? Zeker vannacht geslapen hier?!

-Zeker! Kan je niet hebben hè! Hahaha!

Stilte. Een slok koffie.

-Hé, wat gaat hier? Een ehh, Een

-Een NACHTZWALUW!!

-Tering, waar?

*-Hier, kijk, onderaan de telpost komt ie omhoog!
-Sjeesus, echt!!!
-Hèèè`??
-Hij plukt zo een nachtvlinder uit de lucht!
-Waar is ie nu?
-Ja, weer geland.
-Waar?
-Onderaan de helling.
-Zag jij 'm ook?
-Ja joh, ongelooflijk, en je zei het nog toen we naar boven liepen.
-Ik dacht, wat is dat nou? Het leek eerst wel een lamme torenvalk. Maar die staart en dat vliegbeeld. Nee, een nachtzwaluw, op zeker.*

Vier van ons lopen de helling terug naar beneden en proberen de nachtzwaluw te traceren. Het schemert. Ze zoeken bij het vertrouwde zandvlak met het struweel er omheen. Daar was hij geland. Daar moet de vogel gezeten hebben en nu weer zitten. Ze doen voorzichtig. Iemand probeert een foto te maken. Dan roepen de mannen onderaan:

-Daar gaat ie, hij vliegt, vliegt. Het is Witsl! Kijk, kijk, het is Witsl!

Met bonkend hart was Witsl over de boomtoppen naar het duinmeertje gevlogen. Daar maakte hij een scherpe duik. Tussen de esdoorns had hij een dikke tak gevonden, die geïnspecteerd en zich er op geïntegreerd. Hij had zich, net als opa, de hele dag schuil gehouden. Totdat de avond viel. Toen is hij opgevlogen en doorgedaan naar zuid. Naar Het Grote Water. Witsl zelf had het allemaal minder genuanceerd ervaren. Meer gedreven door instinct dan door verstand, had hij gedaan wat nodig was. Meer niet. Hij had er geen weet van dat hij een opa had gehad. Hij wist zelfs niet dat hij Witsl heette.